

Budgetunderlag Sametinget 2027-2029 Utkast version 6

2026-02-16

- *Röd text behöver uppdateras*

Innehållsförteckning

1	Prioriteringar (del 1)	4
1.1	Sametingets förslag i korthet	4
1.1.1	Prioriterade områden inom förvaltning och kultur.....	4
1.1.2	Prioriterade områden inom kultur	5
1.1.3	Prioriterade områden inom språk	6
1.1.4	Prioriterade områden inom samiska näringar	6
1.2	Finansieringsöversikt	7
2	Sametingets uppdrag och finansiering (del 2).....	8
2.1	Sametingets uppdrag	8
2.2	Sametingets finansiering.....	8
3	Utgiftsområde 1, Förvaltningsanslag 3:1 ap.1 Sametinget (del 2)	9
3.1	Demokratiutveckling	9
3.1.1	Sametingsvalet 2029	10
3.1.2	Sametingets parlamentsbyggnad	10
3.1.3	Resursförstärkning av den folkvalda verksamheten.....	11
3.1.4	Förstärkt beredningskapacitet till den politiska nivån.....	11
3.1.5	Digitalisering.....	12
3.1.6	Konsultationsordningen och ökad ärendehantering.....	12
3.1.7	Handläggartjänst för näringsutveckling.....	13
3.2	Säkerhet och beredskap inför kris och krig.....	13
3.3	Sanningskommissionen – efterarbete	14
3.4	Jämställdhet och hälsa.....	15
3.5	Insamling och tillgång till data om samiskt näringsliv och välbefinnande	16
3.6	Världs- och kulturarvet	17
4	Utgiftsområde 1, Sakanslag 7:1 Åtgärder för nationella minoriteter (del 2)	19
4.1	Samiskt språkcentrum - ap. 14	19
4.2	Nationellt uppföljningsansvar - ap.12.....	20
4.3	Stöd för samiska organisationer - ap.5.....	21
5	Utgiftsområde 17, Sakanslag 1:2 ap. 5 Bidrag till samisk kultur (del 2).....	22
5.1	Bidragsfördelning för stärkt samiskt kulturliv	22
5.1.1	Bidrag till samiska kulturutövare.....	22
5.1.2	Giron Sámi teáhter.....	23
6	Utgiftsområde 23, Sakanslag 1:22 Främjande av rennäringen (del 2)	25
6.1	Rovdjursförekomst / Nya ersättningsbelopp.....	25
6.2	Klimatanpassning	26
7	Utgiftsområde 24 Näringsliv, inrättande av sakanslag för samiska näringar (del 2)	29
8	Utgiftsområde 17, inrättande av sakanslag för samiska språk (del 2).....	30
8.1	Sámi Giellagáldu	30
9	Anslag till andra myndigheter	32
9.1	Anslag till Sameskolstyrelsen	32
9.1.1	Förskolan – stöd till att lägga grunden för reell tvåspråkighet	32

9.2	Anslag till Naturvårdsverket.....	32
9.2.1	Ökat anslag till Sametingets uppdrag i CBD	32
10	Investeringar och finansiering	34
10.1	Verksamhetsinvesteringar	34
10.2	Låneram och räntor för verksamhetsinvesteringar.....	34

1 Prioriteringar (del 1)

Sametinget överlämnar härmed sitt budgetunderlag för perioden 2027–2029 enligt förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Budgetunderlaget följer anslag enligt regleringsbrev för budgetåret 2026 avseende Sametinget. Budgetunderlaget har beslutats av Sametingets styrelse **DATUM**.

Läshänvisning

De prioriterade förslagen beskrivs i avsnitt 1.1 i korthet (Del 1). Prioriteringen har rangordnats, vilket innebär att nummer ett är högst prioriterad. Det finns prioriteringar inom fyra olika anslag, där anslagen inte är rangordnade sinsemellan. Avsnitt 2-8 är en fördjupning och beskriver alla Sametingets behov. (Del 2)

Med utgångspunkt i de resonemang som förs i budgetunderlaget föreslår Sametinget att myndighetens medel justeras för åren 2027–2029 i enlighet med nedanstående tabell, utöver beräknad tilldelning enligt riksdagens beslut. Förslag om tilldelning av medel anges med koppling till aktuellt anslag. Se tabell 1.2

1.1 Sametingets förslag i korthet

Sametinget föreslår

att samtliga verksamhetskostnader förs över till förvaltningsanslaget i enlighet med Statskontorets och ESV:s förslag. Sametinget föreslår också att anslaget räknas upp med de reella anslagsminskningar som skett under perioden i enlighet med ESV:s förslag. Läs mer i avsnitt 2.2.

1.1.1 Prioriterade områden inom förvaltning och kultur

Prioritering 1: Säkerhet och beredskap inför kris och krig

Totalförsvaret berör hela befolkningen, åtgärder som inte är anpassade till samiska förhållanden riskerar att få begränsad effekt. Samisk traditionell kunskap, inklusive renskötseln som livsmedelsförsörjning är en outnyttjad resurs. Militär och civil beredskap måste planeras och genomföras med hänsyn till renskötselns kritiska perioder och funktioner.

Sametinget föreslår

att regeringen förstärker Sametingets arbete med 1 700 tkr år 2027, 1 000 tkr år 2028 och 500 tkr år 2029. Läs mer i avsnitt 3.2.

Konsekvenser om medel ej tilldelas

Kris och beredskapsinformation når inte fullt ut till samiskt samhälle. Ökad sårbarhet för desinformation, misstro och social oro i ett redan utsatt samhälle. Risk att renskötseln riskerar att slås ut och Försvarsmakten inte får ta del av livsmedel och kunskaper.

Prioritering 2: Demokratiutveckling

Sametingets dubbla roll som både folkvalt organ och statlig myndighet ställer särskilda krav på ansvarsfördelning och fungerande demokratiska processer. Den politiska nivån behöver utrymme att styra samisk politik, medan kansliet ska säkerställa saklighet, rättssäkerhet och effektivitet.

Sametinget föreslår

att regeringen förstärker Sametingets arbete med 17 400 tkr år 2027, 8 900 tkr år 2028 och 13 900 tkr år 2029. Läs mer i avsnitt 3.1.

Konsekvenser om medel ej tilldelas

Demokratiutveckling vid den ena av Sveriges två parlament avstannar och anseendet för det mindre parlamentet sjunker **både** hos den samiska- och majoritetsbefolkningen. Sverige riskerar fortsatt kritik från internationella organ.

Prioritering 3: Sanningskommissionen

Efterarbetet är avgörande för att slutsatserna ska kunna tas emot, bearbetas av det samiska folket och ligga till grund för dialog om framtida vägval. Arbetet måste ske respektfullt och både lokalt, nationellt och internationellt, och involvera samiska lokalsamhällen, civilsamhället, majoritetssamhället samt andra aktörer.

Sametinget föreslår

att regeringen förstärker Sametingets arbete med 3 900 tkr år 2027, 4 500 tkr åren 2028 och 2029. Läs mer i avsnitt 3.3.

Konsekvenser om medel ej tilldelas

Om inte Sametinget kan vidta åtgärder i kölvattnet av utredningen blir sveket mot det samiska folket stort och förtroendeklyftan mot staten ökar och klyftor inom det samiska folket befaras också öka, vilket motverkar syftet med själva utredningen.

1.1.2 Prioriterade områden inom kultur**Prioritering 1: Bidrag till samiska kulturutövare**

Samisk kultur hyllas och prisas både nationellt och internationellt. Sametinget bidrar till organisationer som skapar kulturellt utbud och tillfällen för samisk idrott som stärker identitet, gemenskap och hälsa, samt stödjer en nationalscen som planeras utgöra ett kulturellt nav för en sammanhållen samisk kulturpolitik genom representation av språk, scenkonst och presentation av publikt samiskt kulturliv. tar kulturen genom projekt. Organisationerna skapar grunden för kulturell sammanhållning. I jämförelse med stödet till majoritetssamhällets möjligheter till sin kultur halkar det samiska samhället efter, då finansieringen av samiskt kulturliv är kraftigt underdimensionerad.

Sametinget föreslår

att regeringen förstärker Sametingets arbete med 10 000 tkr. Läs mer i avsnitt 5.1.1.

Konsekvens om medel ej tilldelas

En utebliven ökning av medlen kommer att ytterligare försvaga både organisationer och enskilda kulturutövare och därmed finns stor risk att många samiska enskilda kulturutövare inte får den stöttning som behövs för att utveckla sin kultur.

Prioritering 2: Samisk nationalscen

Publiken, språken och det samiska samhället behöver en långsiktig finansierad institution. En nationalscen är en konstnärlig, organisatorisk och samhällelig nödvändighet. Statens tidigare förstärkning har visat både potential men också begränsningar med ett kortsiktigt stödsystem. Uppdraget finns redan, modellen är beprövad och fungerar, det som återstår

är ett politiskt beslut om att ge den samiska nationalscenen status och finansiering som motsvarar det arbete som i viss mån redan utförs och berikar samiskt kulturliv.

Sametinget föreslår

att regeringen förstärker Sametingets arbete med 18 000 tkr. Läs mer i avsnitt 5.1.2.

Konsekvens om medel inte tilldelas

Tidigare års satsningar och arbete för att realisera en nationalscen kommer att vara förgäves. Utvecklingen av samisk scenkonst och uppförande av en representativ kulturinstitution försvåras avsevärt.

1.1.3 Prioriterade områden inom språk

Prioritering 1: Samiskt språkcentrum

Sametinget behöver tillräckliga och långsiktiga resurser för att kunna vända den nedåtgående utvecklingen för alla samiska språk. Språkcentrum behöver arbeta med revitalisering för alla fem samiska språk och stödja alla samers språkutveckling, och särskilt språkbärare och föräldrar.

Sametinget föreslår

att regeringen förstärker Sametingets arbete med 3 335 tkr för år 2027 och att anslaget därefter räknas upp med PLO. Läs mer i avsnitt 4.1.

Konsekvenser om medel ej tilldelas

Finansiering av Samiskt språkcentrum ligger i linje med rapport från Riksrevisionen RiR 2025:16 och om den uteblir är inte statens insatser tillräckliga för att nå målet att hålla de nationella minoritetsspråken levande, och den därmed också den Europeiska stadgan om landsdels och minoritetsspråk

1.1.4 Prioriterade områden inom samiska näringar

Prioritering 1: Rovdjursersättning

Ny forskning visar att de ekonomiska förlusterna från rovdjur är betydligt större än tidigare beräknat. Den uppdaterade modellen – som ger renens ekonomiska värde större tyngd och inkluderar prisökningen på renkött (43% mellan 2002–2015) – innebär cirka 70% högre ersättningsbehov. Underlaget bygger på tre forskningsrapporter om lo- och järvpredation, samebyarnas merarbete samt björnars påverkan.

Konsekvenser om medel ej tilldelas

När inte renägare ersätts fullt ut för rovdjursrelaterade förluster bryter staten mot EU-direktiv och tidigare EU-domar som fastslår att skador orsakade av rovdjur ska kompenseras i sin helhet. Renskötselföretagens ekonomi försvagas och detta innebär i praktiken att rennäringen fortsatt får bära kostnaderna för Sveriges rovdjursförvaltning. Riksdagens eget mål med toleransnivåer följs inte. Rensköttselns bidrag till biologisk mångfald minskar och EUs miljömål Storslagen fjällmiljö kan inte nås.

Prioritering 2: Klimat

För att stärka den samiska kulturens framtid i ett oförutsägbart klimatläge krävs långsiktiga satsningar för renskötselns klimatanpassning. Det innebär bättre stöd till

samebyarna, ökad kunskapsproduktion, och mer samverkan med andra myndigheter. Renskötselns anpassningsförmåga behöver stärkas och samiska intressen integreras i Sveriges klimatanpassningsarbete.

Sametinget föreslår

att regering förstärker Sametingets arbete med 6 000 tkr år 2027, 7 000 tkr år 2028 och 8 000 tkr år 2029. Läs mer i avsnitt 6.2

Konsekvenser om medel ej tilldelas

Klimatanpassningsarbetet inom renskötseln uteblir. Samebyarna har begränsade möjligheter att hantera växande klimatrelaterade risker, vilket leder till ökade kostnader och långvariga negativa effekter på renarnas hälsa. Nödvändiga analyser, uppföljningar och åtgärder kan inte genomföras i den takt som klimatförändringarna kräver.

Begränsad medverkan i samhällsplanering riskerar att leda till fragmenterade betesmarker. Detta försvagar förutsättningarna för en hållbar renskötsel och hotar den samiska kulturens kontinuitet och traditionella kunskaper som är centrala för hållbar markförvaltning.

1.2 Finansieringsöversikt

Sametinget hemställer, med stöd av vad som anförs i detta budgetunderlag för perioden 2027-2029, att regeringen förstärker Sametingets arbete enligt följande. Tabellen redovisar utfall för 2025 och prognos enligt regleringsbrev 2026 samt total budget inklusive prioriterade utökningar per anslagspost enligt avsnitt 1.1.

Anslagsposter som disponeras av Sametinget (tkr)	2025 Utfall	2026 Prognos	2027 Beräknat	2028 Beräknat	2029 Beräknat
Utgiftsområde 1 Rikets styrelse					
Total budget 3:1 och 7:1	1 500	104 712	136 187	131 088	134 893
3:1 Sametinget	1 500	66 987	93 737	87 537	90 837
ap.1 Sametinget	0	65 487	92 237	86 037	89 337
ap.3 Samefonden	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
7:1 Åtgärder för nationella minoriteter	0	37 725	42 450	43 551	44 056
ap.12 Nationellt uppföljningsansvar	0	2 200	3 200	3 200	3 200
ap.13 Statsbidrag till kommuner och regioner i förvaltningsområden, m.m.	0	24 665	24 665	24 665	24 665
ap.14 Samiskt språkcentrum	0	8 000	11 335	11 936	12 441
ap.15 Hemsida om nationella minoriteter	0	1 200	0	0	0
ap.5 Stöd för samiska organisationer	0	1 660	3 250	3 750	3 750
Utgiftsområde 17, Kultur, medier, trossamfund och fritid					
1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet osv	0	12 878	50 878	50 878	50 878
Utgiftsområde 23, Areella näringar, landsbygd och livsmedel					
1:22 Främjande av rennäringen	0	131 915	191 715	192 715	193 715
Utgiftsområde 24, Näringsliv					
Nytt anslag	0	0	6 000	6 000	6 000
Summa finansiering	1 500	249 505	384 780	380 681	385 486

Tabell 1. Översikt över verksamhetens finansiering 2025-2029. (tkr).

2 Sametingets uppdrag och finansiering (del 2)

Under detta kapitel presenteras Sametingets uppdrag, styrning och finansiering med förslag till förändringar.

2.1 Sametingets uppdrag

Sametinget i Sverige bildades 1993 med syftet att förbättra svenska samers möjligheter som ursprungsfolk att bevara och utveckla sin kultur och näring. Enligt sametingslagen¹ ska Sametinget verka för en levande samisk kultur och ta initiativ till verksamheter och föreslå åtgärder som främjar denna kultur.

2.2 Sametingets finansiering

Samepolitiken ingår i flera av regeringens utgiftsområden. All finansiering riktas inte till Sametinget utan delar riktas till andra myndigheter. Det finns också områden där Sametinget får riktade finansiella resurser via en annan myndighet. Därutöver består finansieringen främst består av projektbidrag till EU-projekt. Sametingets avgiftsbelagda verksamhet består av relativt små intäkter från avgifter för ordböcker på samiska.

Både Statskontoret² och ESV har lyft att regeringen bör renodla finansieringen av Sametingets verksamhet så att samtliga verksamhetskostnader finansieras via förvaltningsanslaget.

En stor del av verksamhetskostnaderna finansieras via flera olika sakanslag, vilket riskerar att urholka resurserna över tid. Statskontoret bedömde att en mer renodlad finansiering skulle förbättra förutsättningarna för Sametinget att bedriva en effektiv verksamhet på följande sätt:

- Förvaltningsanslaget räknas upp med pris- och löneutvecklingen.
- Plenum får ökat inflytande över hur resurserna bör användas.
- Det blir tydligare hur Sametinget hanterar sina medel när förvaltning och administration helt finansieras med förvaltningsanslaget, medan övrig verksamhet (till exempel utbetalningar av stöd, bidrag etcetera) finansieras med sakanslag.
- Det bör även bli tydligare för Sametingets målgrupper hur de olika anslagen ska bidra till måluppfyllelse inom olika områden.

Sametinget föreslår att samtliga verksamhetskostnader förs över till förvaltningsanslaget i enlighet med Statskontorets och ESV:s förslag. Sametinget föreslår också att anslaget räknas upp med de reella anslagsminskningar som skett under perioden i enlighet med ESV:s förslag.

Konsekvenser om överföring ej beviljas

Om föreslagen överföring ej beviljas kommer den otydlighet som både Statskontoret och ESV påtalat att kvarstå.

¹ <https://lagen.nu/1992:1433>

² [Självbestämmande på pappret men inte i praktiken? - Statskontoret, Analys av Sametinget - Statskontoret](#)

3 Utgiftsområde 1, Förvaltningsanslag 3:1 ap.1 Sametinget (del 2)

Under detta kapitel presenteras Sametingets förslag till förändringar i Förvaltningsanslaget.

Anslag som disponeras av Sametinget (tkr)	2025 Utfall	2026 Prognos	2027 Beräknat	2028 Beräknat	2029 Beräknat
Utgiftsområde 1 Rikets styrelse, 3:1 Sametinget					
Total budget inkl. utökning	1 500	66 987	93 737	87 537	90 837
Anslag enligt regleringsbrev 2026	1 500	66 987	66 987	66 987	66 987
Summa utökning	0	0	26 750	20 550	23 850
ap.1 Sametinget, total budget inkl. utökning	0	65 487	92 237	86 037	89 337
Anslag enligt regleringsbrev 2026	0	65 487	65 487	65 487	65 487
Utökning av anslag		-	26 750	20 550	23 850
DEMOKRATIUTVECKLING					
*Sametingsvalet				2 500	6 500
*Parlamentsbyggnad			10 000		
*Partistöd			1 500	1 500	1 500
*Internationellt arbete			400	400	400
*Plenum			2 000	2 000	2 000
*Förstärkt beredningskapacitet			1 000	1 000	1 000
*Digitalisering			500	500	500
*Konsultationsordningen och ökad ärendehantering (utökning)			1 000	1 000	1 000
*Handläggare näringsutveckling			1 000	1 000	1 000
SÄKERHET OCH BEREDSKAP			1 000	1 700	1 000
SANNINGSKOMMISSIONEN, EFTERARBETE			3 900	4 500	4 500
JÄMSTÄLLDHET OCH HÄLSA			2 450	2 450	2 450
INSAMLING OCH TILLGÅNG TILL DATA			1 000	1 000	1 000
VÄRLDS- OCH KULTURARV			1 000	1 000	1 000
ap. 3 Samefonden, total budget inkl. utökning	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
Anslag enligt regleringsbrev 2026	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
Utökning av anslag		-	-	-	-

Tabell 2. Förslag till finansiering av verksamheten 2027–2029. Sametinget underskred förvaltningsanslaget med xxx tkr under 2025.

Sametinget föreslår utökning av förvaltningsanslaget enligt nedan

År	Summa
2027	34 404 tkr
2028	26 850 tkr
2029	30 350 tkr

3.1 Demokratiutveckling

För att Sametinget ska vara en legitim röst för det samiska folket krävs tydliga demokratiska strukturer, tillräckliga resurser och långsiktiga förutsättningar. Samisk demokrati förutsätter ett Sameting med ett starkt mandat, reellt handlingsutrymme, en samordnad organisation och förmåga till långsiktig planering.

Sametingets dubbla roll som både folkvalt organ och statlig myndighet ställer särskilda krav på ansvarsfördelning och fungerande demokratiska processer. Den politiska nivån behöver utrymme att styra samisk politik, medan kansliet ska säkerställa saklighet, rättssäkerhet och effektivitet. Det krävs stabila arbetsformer, tydliga processer och resurser för politiskt arbete, analys, representation och uppföljning.

Det äskade resurserna är nödvändiga stärka Sametinget som demokratiskt organ, utveckla självbestämmandet i Sápmi och säkerställa att samiska rättigheter tillvaratas lokalt, nationellt och internationellt.

3.1.1 Sametingsvalet 2029

Sametingsvalet genomförs vart fjärde år och är en grundpelare i den samiska demokratin. Nästa val sker i maj 2029. Sametinget äskar, i likhet med tidigare val, en tillfällig höjning av förvaltningsanslaget för förberedelser under 2028 och genomförande av valet 2029.

I budget för 2024 beviljades ett tillfälligt anslag om 2 000 tkr för förberedelser inför valet och i budget för 2025 beviljades 6 000 tkr för genomförandet. Utfallet för 2024 uppgick till 1 593 tkr och för 2025 till xxx tkr. Ett omval genomfördes 2025, vilket finansierades genom återhållsamhet samt att ett plenum ställdes in.

Inför sametingsvalet 2029 behöver anslaget räknas upp med hänsyn till generella prisökningar, ökade säkerhetskrav och ett försämrat omvärlds- och säkerhetsläge. Sametinget ser även ett behov av att genomföra en översyn av valsystemet och valnämndens arbete i syfte att stärka rättssäkerheten och förtroendet för valprocessen.

Sametinget föreslår en tillfällig utökning av förvaltningsanslaget enligt nedan

År	Summa
2028	2 500 tkr
2029	6 000 tkr

Medlen kommer att användas till valstöd för partiernas valprogram och valrörelse, vallokaler inklusive säkerhetsåtgärder, utbildning och ersättning till röstmottagare, material till röstberättigade och vallokaler, kommunikationskampanjer för ökat valdeltagande samt utvärdering av valet. Kostnaderna har ökat till följd av ny lagstiftning som ställer krav på utbildning av samtliga röstmottagare samt högre krav på vallokalernas utformning och utrustning.

Konsekvenser om medel ej beviljas

Om medel inte beviljas för sametingsvalet kan valet inte genomföras rättssäkert alternativt inte alls genomföras. Om mindre medel än äskat beviljas behöver en prioritering av aktiviteter göras jämfört med tidigare val. Detta kan medföra minskad information till den samiska befolkningen vilket i sin tur kan leda till minskat valdeltagande.

3.1.2 Sametingets parlamentsbyggnad

En parlamentsbyggnad är en grundläggande demokratisk förutsättning för Sametinget. Den ger stabilitet, synlighet och legitimitet åt det samiska självstyret och symboliserar samernas ställning som urfolk enligt grundlagen och internationella åtaganden.

Utan egna lokaler tvingas plenum och andra organ använda tillfälliga externa lokaler, vilket försvårar planering, ökar kostnaderna och försämrar möjligheterna till ett samlat och effektivt parlamentariskt arbete.

Sametinget föreslår en tillfällig utökning av anslaget enligt nedan:

År	Summa
2027	10 000 tkr

Medlen kommer att nyttjas till en förstudie med bland annat följande innehåll; kostnads kalkyl med riskanalys, verksamhetsanalys av Sametingets framtida behov samt beräkning av långsiktiga förvaltningskostnader.

Sametinget hemställer samtidigt att regeringen ger Statens fastighetsverk i uppdrag att stödja Sametinget i det fortsatta arbetet med förstudie och projektering.

Konsekvenser om medel ej beviljas

Om medel inte beviljas kommer arbetet med parlamentsbyggnad inte att fortsätta. De ökande kostnaderna för att hålla plenum i externa lokaler kommer därmed att fortsätta. Det är också risk att den avsatta tomten används för annat ändamål.

3.1.3 Resursförstärkning av den folkvalda verksamheten

En levande samisk demokrati förutsätter att den folkvalda verksamheten har tillräckliga resurser att bedriva en aktiv politik. Sametingets väljarkår är spridd över hela landet, vilket ställer höga krav på partiernas möjligheter att nå ut. Dagens partistöd är otillräckligt och innebär ett demokratiskt problem. Samtidigt har kostnaderna för plenum ökat kraftigt, bland annat till följd av inflation och avsaknad av egna lokaler.

Sametinget föreslår en permanent utökning av förvaltningsanslaget enligt nedan

Summa

3 900 tkr

Medlen kommer att nyttjas till ökning av partistödet med 1 500 tkr, förstärkning av det internationella arbetet med 400 tkr och förstärkning av medel till plenum med 2 000 tkr.

Konsekvenser om medel ej beviljas

Utan förstärkning riskerar Sametingets internationella närvaro att begränsas, partiernas arbete att försvagas och antalet plenum att reduceras. Detta skulle allvarligt äventyra Sametingets roll som högsta politiska organ och därmed den samiska demokratin.

3.1.4 Förstärkt beredningskapacitet till den politiska nivån

Då de politiska ambitionerna inom har höjts ökar också kraven på kansliets förmåga att bereda ärenden. Kansliet behöver därför ökad kapacitet för att ta fram underlag till plenum, styrelse och nämnder, inklusive konsekvensanalyser, rättsliga bedömningar, ekonomiska analyser och uppföljning av tidigare beslut. Utan tillräckliga beredningsresurser riskerar den politiska nivån att begränsas i sitt handlingsutrymme, vilket försvagar den samiska demokratin och möjligheten till långsiktig politisk utveckling.

Ökade beredningsresurser är även nödvändiga för mer komplexa ärenden, som självbestämmande, mark- och vattenfrågor samt internationella åtaganden. Kansliets kapacitet att arbeta proaktivt, samordnat och kunskapsbaserat är en förutsättning för att Sametingets politiska ambitioner ska kunna omsättas i konkreta beslut och genomförande.

Sametinget föreslår en permanent utökning av förvaltningsanslaget enligt nedan

Summa

1 000 tkr

Medlen kommer att nyttjas till en utökning av en medarbetare.

Konsekvenser om medel ej beviljas

Utan förstärkning fördröjs politiska initiativ, beslut riskeras att fattas på otillräckligt underlag och den demokratiska styrkedjan mellan folkvalda och kansli försvagas.

3.1.5 Digitalisering

Sametinget saknar moderna IT-system för politisk administration och ärendehantering. Digitalisering är en förutsättning för effektiv, rättssäker och transparent förvaltning.

Sametinget föreslår en permanent utökning av förvaltningsanslaget enligt nedan

Summa

500 tkr

Medlen kommer att nyttjas till nya digitala system för e-förvaltning och bidragshantering med syfte att korta handläggningstider och effektivisera förvaltningen.

Konsekvenser om medel ej beviljas

Utan tilldelade medel kommer en uppdatering till moderna IT-system att fördröjas. Detta försvårar en effektiv handläggning, riskerar rättssäkerheten och ökar riskerna för felhantering.

3.1.6 Konsultationsordningen och ökad ärendehantering

Antalet konsultationer och ärenden har ökat kraftigt. Antalet genomförda konsultationer under 2025 är ca 100, en ökning med ca 40 från 2024. Konsultationsprocesser, i jämförelse med remissyttranden och samråd, kan bli långvariga och omfattande.

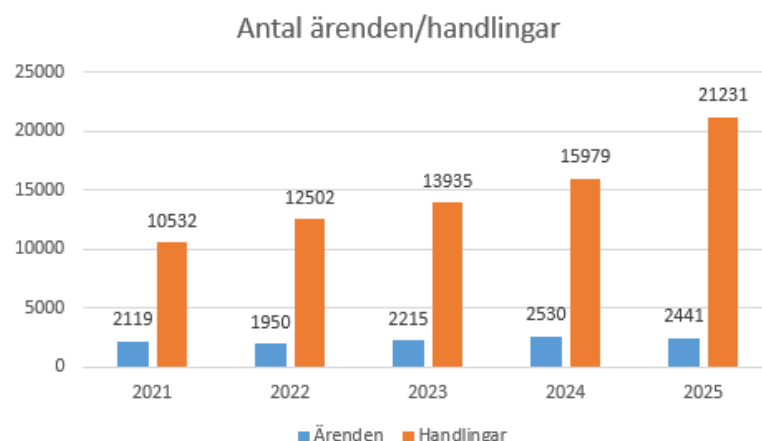

Diagram 1 Registrerade ärenden och handlingar i Sametinget diarium 2020-2025.

För att säkerställa kvalitet, rättssäkerhet och förtroende för konsultationsordningen föreslår Sametinget en förstärkning av juridisk expertis och administration;

- *Expert/jurist 0,5 tjänster*

Samordningsfunktion för konsultationsordningen med expertkunskap om ärendetyp och -hantering. Information, stöd och rådgivning till konsultationsskyldiga myndigheter, kommuner och regioner.

- *Administration 0,5 tjänster*

Diarieföring och övrig administration utifrån ökad ärendemängd.

Sametinget föreslår en permanent utökning av förvaltningsanslaget enligt nedan

Summa

1 000 tkr

Medlen kommer att nyttjas till en utökning av medarbetare enligt ovan.

Konsekvenser om medel ej beviljas

Bristande förtroende för konsultationsordningen och bristande samhällsplaneringsprocess. Det finns också en för att de brister som JK har påtalat vad gäller diarieföring inte kan rättas till utifrån att ökad ärendemängd utan möjlighet till ökad bemanning.

3.1.7 Handläggartjänst för näringsutveckling

Sametinget saknar resurser för samisk näringsutveckling. Befintliga resurser är knutna till tekniskt och administrativt stöd inom pågående EU-program. Det finns inget utrymme för strategiskt utvecklingsarbete, analys eller långsiktig samordning av insatser för samiska näringar.

En handläggartjänst för näringsutveckling möjliggör kontinuerligt arbete med utveckling av samiska näringar, samordning gentemot EU-program samt koppling till nationella och regionala näringspolitiska mål.

Sametinget föreslår en permanent utökning av förvaltningsanslaget enligt nedan

Summa

1 000 tkr

Medlen kommer att nyttjas till en utökning av medarbetare enligt ovan.

Konsekvenser om medel ej beviljas

Utan utökning kan inte ambitionen att stötta samiska näringar vid sidan om rennäringen genomföras. Utan en sådan resurs begränsas Sametingets möjlighet att bedriva ett sammanhållet och långsiktigt arbete med näringslivsutveckling.

Inom förvaltningsanslaget finns inget utrymme för att omprioritera kansliets personella eller ekonomiska resurser.

3.2 Säkerhet och beredskap inför kris och krig

Ett fungerande totalförsvaret förutsätter att kris- och beredskapsåtgärder når hela befolkningen. Det finns skillnader i historiska erfarenheter, värderingar och levnadsvillkor mellan samiskt samhälle och majoritetssamhället. Information och åtgärder som inte är anpassade till samiska förhållanden riskerar att få begränsad effekt.

Grupper som är utsatta för hat, hot och diskriminering i fredstid blir mer sårbara i kris och krig, vilket kan antas gälla samer. Många samer lever i områden där inkluderande kommunikation, tidig varning och lokal kunskap är avgörande för samhällelig resiliens³. Traditionell kunskap kan vara en viktig del av krishantering i Arktis. Trots att renskötsel är primärproduktion av kött och skinnprodukter, saknas strategier, styrdokument och samordning för att säkra fortsatt verksamhet i kris och krig. Mot denna bakgrund behöver samiskt samhälle integreras tydligare och mer systematiskt i Sveriges totalförsvaret.

Åtgärderna utgör sammantaget en kostnadseffektiv investering i Sveriges samlade beredskap och motståndskraft, i linje med principerna om whole-of-society preparedness.

³ Safer Together – Strengthening Europe's Civilian and Military Preparedness and Readiness

Sametinget föreslår en utökning av förvaltningsanslaget enligt nedan

År	Summa
2027	1 000 tkr
2028	1 700 tkr
2029	1 000 tkr

Medlen ska nyttjas till en tjänst med beredskapskompetens med förtroende i det samiska samhället, samt en konferens och översättningar. Tjänsten skall:

- Bygga upp strukturerad samverkan mellan Sametinget, Försvarmakten och Myndigheten för civilt försvar
- Integrera samiska perspektiv, språk och näringar i totalförsvars- och beredskapsplaneringen.
- Säkerställa att militär och civil verksamhet i beredskapstid tar hänsyn till renskötselns behov.
- Utveckla former för samisk delaktighet i krisberedskap, tidig varning och gemensam lägesbild.
- Ta tillvara samisk lokalkännedom, närvaro och markanvändning i beredskaps- och försvarsplanering
- Stärka Sametingets dialog med det samiska samhället
- Säkerställa att kris- och beredskapsinformation når det samiska samhället på relevanta samiska språk anpassat till samiska förhållanden.

Konsekvenser om medel ej beviljas

Om Sametinget inte tillförs medel och om berörda myndigheter inte ges tydliga uppdrag bedöms följande risker öka:

- Kris- och beredskapsinformation når inte fullt ut samiskt samhälle.
- Samisk lokalkännedom och närvaro tas inte tillvara i tidig varning och lägesbild.
- Ökad sårbarhet för desinformation, misstro och social oro i ett redan utsatt samhälle.
- Risk för att renskötseln slås ut vid kris eller höjd beredskap, med negativa följd effekter för livsmedelsförsörjning, kultur och totalförsvarets legitimitet.
- Försvagad tillit mellan samiskt samhälle och statliga totalförsvarsaktörer

3.3 Sanningskommissionen – efterarbete

Regeringen inrättade 2021 en sanningskommission för det samiska folket efter ett omfattande förarbete lett av Sametinget. Som initiativtagare har Sametinget ansvar för att ta emot, förankra och bearbeta kommissionens resultat.

Efterarbetet är avgörande för att slutsatserna ska kunna tas emot av det samiska folket, bearbetas respektfullt och ligga till grund för dialog om framtida vägval. Arbetet måste ske lokalt, nationellt och internationellt, och involvera samiska lokalsamhällen, civilsamhället, majoritetssamhället samt andra aktörer.

Det kommer att vara ett långsiktigt arbete som kräver kapacitet och resurser. De medel som äskas avser Sametingets arbete med att ta emot, förankra och bearbeta kommissionens slutbetänkande. Eventuella åtgärder som kommissionen föreslår kan inte förutses.

Sametinget ser behov av projektledning, ytterligare personal, kommunikationsinsatser, dialogmöten, översättningar med mera.

Sametinget föreslår en utökning av förvaltningsanslaget enligt nedan

År	Summa
2027	3 900 tkr
2028	4 500 tkr
2029	4 500 tkr

Medel behövs även efterföljande år.

Medlen kommer att nyttjas till personal samt verksamhet med efterarbete/förankringsarbete efter sanningskommissionen. Medlen kommer användas till att planera och genomföra samtalsmöten, rundabordssamtal och andra möten för att bearbeta resultatet samt diskutera vägar framåt. Även kunskapshöjande verksamhet, kommunikation och spridning av sanningskommissionens resultat. Kunskapsinhämtning behöver även ske från andra internationella sannings- och försoningskommissioners och -processers efterarbete samt dialog och samverkan med olika aktörer.

Konsekvenser om uppdrag ej beviljas

Sanningskommissionen utgör ett arbete av avgörande betydelse för det samiska folket, urfolket samerna. Om Sametinget inte tilldelas nödvändiga medel finns en betydande risk att sanningskommissionens resultat inte kan bearbetas, förankras eller nå det samiska folket och enskilda samer. Detta skulle påverka både resultatens genomslag och trovärdighet samt kommissionens övergripande mål om att bidra till förändring.

Resultaten behöver bearbetas inom det samiska folket, och för detta krävs att Sametinget och det samiska samhället ges tillräcklig kapacitet och resurser att föra en strukturerad dialog om vägar framåt. Sametinget saknar i nuläget resurser för detta arbete. Inom befintligt förvaltningsanslag finns inget utrymme för omprioritering av personella eller ekonomiska resurser, varför en extern satsning är nödvändig.

3.4 Jämställdhet och hälsa

Sametinget har haft ett uppdrag avseende jämställdhet samt mäns våld mot samiska kvinnor och flickor⁴ 2021–2025, förlängt med ett år 2026. För att säkerställa långsiktighet och samordning behövs permanent finansiering, eftersom arbetet kräver kontinuitet, samisk kompetens och tillit – något som inte kan uppnås genom tidsbegränsade projekt. En fast tjänst inom Sametinget skulle möjliggöra att arbetet utvecklas och hålls samman över tid.

Den forskning som genomförts 2022–2023 och resulterat i rapporten *”Väld mot samiska kvinnor”* behöver följas upp. I januari 2025 lyfte Sametinget och fyra länsstyrelser rapportens förslag och behovet av ett samordnande uppdrag med utökad finansiering⁵.

Sametinget får ofta förfrågningar inom vård och hälsa och behöver resurser för att vara en aktiv part i frågor som rör hälsa, psykisk hälsa, omsorg och forskning. Utökade medel skulle möjliggöra arbete med Sametingets hälsopolitiska handlingsprogram och följa WHO:s resolution om urfolks hälsa från 2023⁶.

Dessutom behövs resurser för samverkan och kunskapshöjande insatser riktade till kommuner och regioner, inklusive frågor om äldreomsorg, funktionsnedsättning och

⁴ <https://www.regeringen.se/regeringsuppdrag/2021/11/uppdrag-till-sametinget-avseende-jamstalldhet-samt-mans-vald-mot-samiska-kvinnor-och-flickor/>

⁵ Dnr 2021-1809-103

⁶ Resolution från WHO, SEVENTY-SIXTH World Health Assembly (WHA76) Agenda item 16.3, 30 May 2023

samers rätt till inflytande. Sametinget ser även behov av försöksprojekt med kommuner inom förvaltningsområdet för att stärka och kvalitetssäkra äldreomsorg för samer enligt minoritetslagen.

Sametinget föreslår en permanent utökning av förvaltningsanslaget enligt nedan

Summa

2 450 tkr

Detta är samma summa som Sametingets jämställdhetsuppdrag har beviljats under åren 2022–2024 uppräknat med PLO inklusive tillägg för att möta det ökade behovet av insatser på området jämställdhet och hälsa.

Medlen kommer att nyttjas till en tjänst för att långsiktigt arbeta med jämställdhets- och hälsofrågor utifrån tidigare givna uppdrag. Summan innefattar även fortsatt verksamhet inom området jämställdhet och hälsa, inklusive arbete mot våld mot samiska kvinnor och flickor och våld i nära relation. Resterande summa kommer att kunna nyttjas till dialogmöten med det samiska folket, samverkan och koordinering med andra aktörer samt myndigheter, stödstrukturnätverk, uppföljande uppdragsforskning inom området, metodstöd, stödstrukturer, seminarier och kunskapsspridning, kompetensutveckling och stödinsatser inom området samt extern kommunikation.

Konsekvenser om medel ej beviljas

Det är varken ändamålsenligt eller hållbart att bedriva arbete med jämställdhet och våld genom tillfälliga projektsatsningar. Forskning visar att våld mot samiska kvinnor och HBTQI-samer är ett allvarligt samhällsproblem som kräver långsiktiga och samordnade insatser.

Det finns risk för att arbetet inom jämställdhets- och hälsoområdet stannar av, samt att nätverksarbete, forskning, utbildningsinsatser och tillämpning av den forskning och kunskap som byggts upp inom området går förlorad. Arbete med jämställdhet, hälsa och våld mot samiska kvinnor och våld i nära relation kräver kontinuitet, koordinering och en långsiktighet hos Sametinget och ut i det samiska samhället. Kunskap inom myndigheten går förlorad om stora långsiktiga frågor enbart drivs genom tillfälliga uppdrag eller projekt, så att kompetensen inte stannar inom myndigheten. Sametinget saknar även resurser för att arbeta effektivt och långsiktigt mot kommuner och regioner.

Inom förvaltningsanslaget finns inget utrymme för att omprioritera kansliets personella eller ekonomiska resurser.

3.5 Insamling och tillgång till data om samiskt näringsliv och välbefinnande

Den 27 mars 2019 lanserades OECD-rapporten *Linking the Indigenous Sami People with Regional and Rural Development in Sweden* (Att involvera urfolket samerna i regional utveckling i Sverige). Denna rapport lägger fram rekommendationer om hur samerna bättre kan involveras i regional utveckling på tre huvudsakliga områden, varav det första anges nedan:

- Sammanställa tillgängliga datakällor och identifiera bristen på statistik i användning och spridning
- Ökade forskningsmedel för datainsamling om samer.
- Utveckla etiska riktlinjer för samerelaterad forskning.

- Förstärk rollen och kompetensen hos Sametinget när det gäller insamling av statistik.
- Skapa statistiska koder (SNI-koder) för samiskt näringsliv.

Sametinget föreslår en utökning av förvaltningsanslaget med 1 000 tkr för åren 2027-2029.

Medlen kommer att nyttjas till tre tjänster för att påbörja ett långsiktigt arbete med att synliggöra samisk kultur, näringar och historia. Rutiner, praxis och regionala utvecklingsstrategier, länspartnerskap, strukturfondspartnerskap måste förändras. Summan innefattar dessutom minst ett framtidsseminarium per år med dialogmöten med det samiska folket och organisationer. Dessutom skall en samverkan och koordinering med andra statliga myndigheter på jämlik nivå etableras.

Konsekvenser om medel ej beviljas

OECD:s rekommendationer kommer att förbli hyllvärmare, och det samiska folkets värdefulla och uppskattade inkludering i det svenska folkhemmet förblir snarare det motsatta. Det sociala välbefinnandet hos enskilda samer förblir otillfredsställande.

3.6 Världs- och kulturarvet

Agenda 2030 är en global handlingsplan för en hållbar utveckling som omfattar ekonomiska, sociala och miljömässiga dimensioner – och för urfolk också en kulturell dimension.

Delmål 10.2: Främja social, ekonomisk och politisk inkludering

Målet är att alla ska vara socialt, ekonomiskt och politiskt inkluderade år 2030. För samerna är detta ännu inte uppfyllt. Brist på statistik gör att problem, behov och åtgärder inte synliggörs, vilket bidrar till fortsatt ojämlikhet och risk för ökad polarisering och rasism.

Delmål 11.4 | Skydda världens natur- och kulturarv

Skyddet av kultur- och naturarv ska stärkas. Lapponia har inte det skydd som ett världsarv av denna omfattning borde ha, och det samiska kulturlandskapet sträcker sig även utanför området. Enligt ICCPR artikel 27 har samer rätt att upprätthålla sitt kulturliv, språk och religion.

Förstörda kulturmarker i Sápmi behöver återställas för att stärka biologisk mångfald och klimattålighet. Den samiska kulturen och dess näringar behöver revitaliseras för att reparera effekterna av historisk assimilation och markförändringar.

Sametinget föreslår en utökning av förvaltningsanslaget med om 1 000 tkr för åren 2027-2029.

Medlen kommer att nyttjas till en tjänst för att påbörja ett långsiktigt arbete med att synliggöra samisk kultur, näringar och historia. Rutiner, praxis och regionala utvecklingsstrategier, länspartnerskap, strukturfondspartnerskap måste förändras. Summan innefattar dessutom minst ett framtidsseminarium per år med dialogmöten med det samiska folket och organisationer. Dessutom skall en samverkan och koordinering med andra statliga myndigheter på jämlik nivå etableras.

Konsekvenser om medel ej beviljas

Det av Unesco förklarade världs- och kulturarvet berör fyra nationalparker och två naturskyddsområden som utgör det gränsbestämda Lapponia. Men även utanför detta område är kulturarvet en värdefull del av urfolkskulturen och världsarvet. En

sönderslagning av ännu inte förstörd natur kommer att påverka gemenskapen och nätverket som vidmakthåller dagens urfolkskultur och näringar. Kanske det sista av urfolkens kultur och näringar från tiderna före nationalstaternas gränsdragningar i Sápmi, är på väg att utplånas. Därigenom minskar den naturliga resiliensen och den biologiska mångfalden i Arktis. Arktis drabbas mest av global uppvärmning och där har åtgärder för att bromsa och förhindra denna, inte manifesteras eller implementeras de tider som förlupit från FN:s konferens om miljö och utveckling (UNCED) i Rio de Janeiro 1992.

4 Utgiftsområde 1, Sakanslag 7:1 Åtgärder för nationella minoriteter (del 2)

Under detta kapitel presenteras Sametingets förslag till förändringar i anslaget Åtgärder för nationella minoriteter.

Anslagsposter som disponeras av Sametinget (tkr)	2025 Utfall	2026 Prognos	2027 Beräknat	2028 Beräknat	2029 Beräknat
Utgiftsområde 1, 7:1 Åtgärder för nationella minoriteter					
Total budget inkl. utökning	0	37 725	42 450	43 551	44 056
Anslag enligt regleringsbrev 2026	0	37 725	36 025	36 525	36 525
Summa utökning	-	0	6 425	7 026	7 531
ap.14 Samiska språkcentrum (total budget inkl. utökning)	0	8 000	11 335	11 936	12 441
Anslag enligt regleringsbrev 2026		8 000	8 000	8 000	8 000
Permanent förstärkning enl tillfällig satsn, tillägg för PLO			3 335	3 936	4 441
ap.12 Nationellt uppföljningsansvar (total budget inkl. utökning)	0	2 200	3 200	3 200	3 200
Anslag enligt regleringsbrev 2026	0	2 200	2 200	2 200	2 200
Permanent förstärkning enligt tillfällig satsning			1 000	1 000	1 000
ap. 13 Statsbidrag till kommuner och regioner i förvaltningsområden (total budget inkl. utökning)	0	24 665	24 665	24 665	24 665
Anslag enligt regleringsbrev 2026		24 665	24 665	24 665	24 665
ap.15 Hemsida om nationella minoriteter (total budget inkl. utökning)	0	1 200	0	0	0
Anslag enligt regleringsbrev 2026		1 200	0	0	0
Permanent förstärkning enligt tillfällig satsning			0	0	0
ap.5 Stöd för samiska organisationer (total budget inkl. utökning)	0	1 660	3 250	3 750	3 750
Anslag enligt regleringsbrev 2026	-	1 660	1 160	1 660	1 660
Utökning			2 090	2 090	2 090

Utgiftsområde 1, 7:1 Nationella minoriteter. Uppdraget inom ap. 15, Hemsida för nationella minoriteter förväntas övergå till annan myndighet från 2027.

Sametinget föreslår att det utökade anslaget om 7 000 tkr kvarstår på 2024 års nivå, samt att anslag 7:1 ap. 14 Samiskt språkcentrum ges **långsiktig finansiering** då anslaget även inbegriper personal. Anslaget för Samiskt språkcentrum föreslås räknas upp med PLO, pris- och löneuppräknings. Sammanlagd utökning av anslaget är enligt nedan:

År	Summa
2027	7 335 tkr
2028	4 936 tkr
2029	5 441 tkr

4.1 Samiskt språkcentrum - ap. 14

År 2025 fick Samiskt språkcentrum minskade anslag, och minskade från 12 till 8 tjänster. Anslaget genererar inte en årlig uppräknings av pris- och lönekostnader (PLO) och lönerna urholkar därför den del av finansieringen som är avsedd för aktiviteter. Utredningen om hur Samiskt språkcentrums verksamhet kan utvecklas för att främja fler samiska språk föreslog en budget på 8 455 tkr för vardera språkcentrum vilket grundade sig på tidigare utgiven delrapport gällande Språkcentrum för nationella minoritetsspråk⁷ och Sametingets OH-kostnader.

Sametinget föreslår en utökning av anslaget enligt nedan, samt att anslag 7:1 ap. 14 Samiskt språkcentrum ges långsiktig finansiering då anslaget även inbegriper personal. Anslaget föreslås räknas upp med PLO.

⁷ Institutet för språk- och folkminnen, Språkcentrum för nationella minoritetsspråk, delrapport 2019

År	Summa
2027	3 335 tkr
2028	3 936 tkr
2029	4 441 tkr

Medlen kommer att nyttjas till att bibehålla fler och större aktiviteter med anledning av att Samiskt språkcentrum omfattar hela det samiska området. Medlen kommer också att nyttjas för att bibehålla kompetens inom samtliga fem samiska språk.

Konsekvenser om medel ej beviljas

Vid uteblivna satsningar kommer Samiskt språkcentrum inte kunna fortsätta det utvecklingsarbete som påbörjats. Utbudet av aktiviteter kommer att begränsas både innehållsmässigt och geografiskt.

Påbörjade revitaliseringsprocesser riskerar avstanna. Det kommer inte finnas medel att genomföra önskade och behövliga språkstärkande aktiviteter. Viktiga revitaliseringsinsatser så som mentorprogram, språkkurser och språkbad riskerar att utebli helt eller delvis.

4.2 Nationellt uppföljningsansvar - ap.12

Det nationella uppföljningsanslaget har legat på 2,2 mkr sedan 2010 och förstärktes tillfälligt med 1 mkr 2022–2024. Förstärkningen gjorde det möjligt att utveckla en ny modell för årlig uppföljning samt ta fram flera kunskaps- och metodstöd.

Den nya förordningen om statsbidrag till samiska organisationer från 2025 innebär ökade administrativa kostnader.

För att bibehålla nuvarande nivå, möta myndigheters behov av stöd och säkerställa att utvecklade metoder implementeras, samt för att stärka minoritetspolitikens praktiska genomförande, behöver den tillfälliga förstärkningen på 1 miljon kronor permanentas.

Sametinget kan också efter uppdrag från regeringen utreda hur bästa samordning av språk- och lärarkompetenser kan göras för att underlätta kommunernas kompetensförsörjning inom språkområdet.⁸

Sametinget föreslår en permanent utökning av anslaget enligt nedan

Summa
1 000 tkr

Medlen kommer att nyttjas till en tjänst som kan möta förfrågningar utifrån förvaltningsmyndigheters men även andra statliga myndigheters regeringsuppdrag inom det minoritetspolitiska området.

Konsekvenser om medel ej beviljas

Återgång i anslag till 2021 års tilldelning har fått stora konsekvenser för att nå det fastställda målet för minoritetspolitiken samt för uppföljningen av minoritetspolitikens utveckling. Om medel ej beviljas kommer stödet till förvaltningsmyndigheter att minska och prioriteras.

⁸ rapport från Riksrevisionen RiR 2025:16

Sammanfattningsvis kommer de satsningar som genomförts under förstärkningsperioden inte få det genomslag som regeringen tänkt och utvecklade stöd kan inte implementeras då vi inte kan arbeta proaktivt med stöd, samverkan och erfarenhetsutbyte.

4.3 Stöd för samiska organisationer - ap.5

Från 2025 hanterar Sametinget ett särskilt anslag till stöd för samiska organisationer. Under 2022-2024 fick övriga nationella minoriteters organisationer dela på 13 miljoner kronor, dvs 3 250 tkr per minoritet. Sametinget anser att samiska organisationer ska ha motsvarande vad nationella minoriteters organisationer haft, i nivå med minst 2024 års anslag.

Sametinget föreslår en permanent utökning av anslaget enligt nedan:

Summa

2 090 tkr

Medlen kommer att nyttjas för bidrag till de samiska organisationerna i enlighet med förordningen (2024:147) om statsbidrag för samiska organisationer.

Konsekvenser om medel ej beviljas

Om medel ej beviljas kommer de samiska organisationerna inte att kunna arbeta utifrån förordningen.

5 Utgiftsområde 17, Sakanslag 1:2 ap. 5 Bidrag till samisk kultur (del 2)

Under detta kapitel presenteras Sametingets förslag till förändringar i anslaget Bidrag till samisk kultur.

Anslagsposter som disponeras av Sametinget (tkr)	2025 Utfall	2026 Prognos	2027 Beräknat	2028 Beräknat	2029 Beräknat
Utgiftsområde 17, 1:2 ap 5 Bidrag till samisk kultur					
ap. 5 Bidrag till samisk kultur	0	12 878	50 878	50 878	50 878
Anslag enligt regleringsbrev 2026	0	22 878	22 878	22 878	22 878
Utökning av anslag och tillkommande stöd			28 000	28 000	28 000
Bidragsfördelning			10 000	10 000	10 000
Giron sámí teáhter			18 000	18 000	18 000

Tabell 4. Utgiftsområde 17, 1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete.

Sametinget föreslår en permanent utökning av anslaget enligt nedan:

Summa

28 000 tkr

5.1 Bidragsfördelning för stärkt samiskt kulturliv

Sametinget och Kulturrådet vill gemensamt påtala:

För att stärka det samiska självbestämmandet över det samiska kulturlivets utveckling och tillgänglighet bör Sametingets anslag till kultur (anslag 1:2, ap.5) i så hög grad som möjligt finansiera samisk kultur. För att möjliggöra detta behöver anslaget förstärkas.

Om inte Sametingets anslag för bidrag till samisk kultur ökar kommer samiska aktörer fortsatt i hög utsträckning att vända sig till Kulturrådet vilket dels begränsar det samiska folket självbestämmande över bidragen till samisk kultur, dels bidrar till fortsatt mycket högt söktryck för Kulturrådets bidrag

5.1.1 Bidrag till samiska kulturutövare

Samiska kulturella rättigheter är starkt skyddade i svensk lag och genom internationella åtaganden, som innebär att Sverige ska främja samers kultur och inflytande. Trots detta uppfylls inte rättigheterna i praktiken. Enligt rapporten *Villkoren för samisk kultur*⁹ är finansieringen av samiskt kulturliv kraftigt underdimensionerad, exempelvis får Giron Sámi Teáhter betydligt mindre anslag än en genomsnittlig länsteater. Bristen på resurser är ett genomgående problem i hela det samiska kulturområdet. Rapporten föreslår flera åtgärder för att skapa mer jämlika förutsättningar, bland annat en höjning av statens kulturanslag med 50 miljoner kronor.

Sametinget har långt mindre medel än vad som behövs för att möta kulturverksamheternas ansökningar, vilket har hindrat utvecklingen av den samiska kulturella infrastrukturen. Initiativ inom ett område innebär ofta att andra områden trängs undan. Under 2025 kunde endast en del av ansökningarna om projekt- och

⁹ <https://viermiek.org/dokument>

verksamhetsbidrag beviljas, och en betydande anslagsökning hade krävts för att tillgodose alla behov.

Tabell 10. Projektbidrag (tkr) 2022–2024

Projektbidrag	2024	2023	2022
Antal ansökningar	75	57	68
Antal beviljade ansökningar	29	20	33
Sökt summa totalt	8 544	6 696	8 070
Beviljat från Kulturanlaget	2 018	1 004	2 517
Beviljat från Samefonden	260	387	415
Beviljat summa totalt	2 278	1 391	2 932

Tabell 11. Verksamhetsbidrag (tkr) 2022–2024

Verksamhetsbidrag	2024	2023	2022
Antal ansökningar	68	63	62
Antal beviljade ansökningar	52	57	52
Sökt summa totalt	37 225	38 776	51 608
Beviljat från Kulturanlaget	15 274	16 394	14 036
Beviljat från Samefonden	5 210	5 235	5 085
Beviljad summa totalt	20 484	21 629	19 121

Skärmdokument från Sametingets årsredovisning 2024. (OBS! Byts ut till 2025 innan inlämning!)

Sametinget föreslår en permanent utökning av anslaget enligt nedan:

Summa

10 000 tkr

Medlen kommer att användas för att stärka den samiska kulturella infrastrukturen, samisk scenkonst, idrott, litteratur, film, dans och musik genom bidrag till samisk kultur, i syfte att stödja samiska kulturarbetare.

Konsekvenser om medel ej beviljas

Pågående processer i majoritetssamhället möjliggör ökat samiskt självbestämmande på kulturområdet, exempelvis avseende kulturarv, samiska arkiv och repatrieringsfrågor. För att möta dessa processer med en ökad samisk förvaltning, behöver kapacitet byggas upp på Sametinget. Genom att flytta myndighetsansvar för samiska kulturfrågor från andra myndigheter till Sametinget kan begreppet "förvaltningsmyndighet för samisk kultur" förverkligas. Utan utökat kulturanlag och förtydligat myndighetsansvar, fortsätter marginaliseringen av samisk kultur och samiska kulturarv går förlorade.

Sametinget ska medverka till att utveckla ett starkt och mångfaldigt konst- och kulturliv, att synliggöra en levande samiska kultur i det offentliga rummet och skapa förutsättningar för en stabil kulturell infrastruktur för det samiska civilsamhället.

Sametinget prioriterar utvecklingen av kapacitetsbyggande insatser genom att stärka den samiska kulturella infrastrukturen med projekt- och verksamhetsbidrag. Det gynnar samisk kultur, samiska näringar och organisationer samt samiskt kulturarv.

5.1.2 Giron Sámi teáhter

Regeringens särskilda satsning på Giron sámi teáhter, en samisk nationalscen, med tillfälligt ökat anslag med 2 Mkr/år under 2024–26 tar slut detta år. Det återstår ett politiskt beslut om att ge den samiska nationalscenen den formella status och finansiering som motsvarar det arbete som i praktiken redan utförs. Sametinget har stöttat Giron sámi teáhters process under en lång tid och betonar vikten av utökade och långsiktiga resurser för att möjliggöra utvecklingen av den samiska scenkonsten. Detta är också en satsning som bedöms generera positiva sidoeffekter inom den samiska kulturen, tex duodji/hantverk, språk, samhällsdebatt. Mellan 2017 och 2025 har teatern visat vad en samisk nationalscen kan vara: konstnärligt, språkligt, organisatoriskt och samhälleligt. Slutsatsen är tydlig: Uppdraget finns redan. Modellen är prövad och fungerar. Publiken, språken och det samiska samhället behöver en långsiktig konstnärlig institution.

Sametinget föreslår en permanent utökning av anslaget enligt nedan:

<i>År</i>	<i>Summa</i>
	<i>18 000 tkr</i>

Medlen kommer att nyttjas till etablering av en samisk nationalscen.

Konsekvenser om medel ej beviljas

Om de tillfälliga medel som tillförts Giron sámí teáhter under perioden 2024–2026 inte permanentas och utökas riskerar utvecklingen av en samisk nationalscen att avstanna och delar av den verksamhet som byggts upp sedan 2017 att gå förlorade. Teatern har under nästan ett decennium visat att modellen för en samisk nationalscen fungerar – konstnärligt, organisatoriskt, språkligt och samhälleligt. Utan fortsatt finansiering försvagas möjligheten att behålla denna funktion.

Frånvaron av långsiktiga resurser innebär att strukturer och arbetssätt som etablerats successivt riskerar att brytas upp. Personal och kompetens kan gå förlorade, produktionstakten minska och det kontinuerliga språkarbetet – särskilt inom de samiska språken – försvagas. Detta innebär ett direkt bortfall i både språkrevitalisering och kulturproduktion, två områden där teatern i dag har en unik roll.

Konsekvenserna sträcker sig också utanför scenkonsten. Giron sámí teáhters verksamhet har genererat betydande positiva effekter inom duodji/hantverk, samiska språk, kulturellt deltagande och samhällsdebatt. En osäker finansiering riskerar att bryta kedjan av kulturella och ekonomiska synergier som teatern skapat genom samarbete med samiska konstnärer, producenter och hantverkare.

Utan ett politiskt beslut om att ge Giron sámí teáhter den formella status och finansiering som motsvarar det uppdrag som redan i praktiken utförs, riskerar Sverige att stå utan en långsiktig institution för samisk scenkonst. Publiken, språken och det samiska samhället behöver en stabil konstnärlig aktör som kan fortsätta bära, utveckla och förnya den samiska kulturen. Avsaknaden av permanenta medel innebär därför inte bara ett stopp i teaterns utveckling – det innebär en försvagning av hela det samiska kulturlivets infrastruktur.

6 Utgiftsområde 23, Sakanslag 1:22 Främjande av rennäringen (del 2)

Under detta kapitel presenteras Sametingets förslag till förändringar i anslaget Främjande av rennäringen.

Anslagsposter som disponeras av Sametinget (tkr)	2025 Utfall	2026 Prognos	2027 Beräknat	2028 Beräknat	2029 Beräknat
Utgiftsområde 23, 1:22 ap 2 Främjande av rennäringen					
ap. 2 Främjande av rennäringen m.m	0	131 915	191 715	192 715	193 715
Anslag enligt regleringsbrev 2026	0	131 915	131 915	131 915	131 915
Utökning av anslag			59 800	60 800	61 800
Höjd rovdjursersättning			53 800	53 800	53 800
Anpassning till förändrat klimat			6 000	7 000	8 000

Tabell 6. Utgiftsområde 23, 1:7 1:22 Främjande av rennäringen

Sametinget föreslår att anslaget Främjande av rennäringen enligt nedan:

År	Summa
2027	59 800 tkr
2028	60 800 tkr
2029	61 800 tkr

6.1 Rovdjursförekomst / Nya ersättningsbelopp

Inför 2026 minskades Sametingets främjandeanslag med 4 mkr och ytterligare 10 mkr aviserades. Motiveringen var att Sametinget skulle bidra till Naturvårdsverkets arbete med att sänka referensvärdet för varg. En minskad vargstam ger dock ingen effekt i renskötselområdet om minskningen inte sker i angränsande vargtäta områden. Därmed uteblir de förväntade lättnaderna för rennäringen.

År 2024 höjdes rennäringsanslaget med 10 miljoner kronor för att kompensera för länge eftersatta ersättningsnivåer för rovdjursskador. Ersättningen för lo, järv och varg räknades upp, och ett nytt forskningsbaserat ersättningssystem infördes för björn. Trots uppräkningsar når ersättningarna fortfarande inte upp till de nivåer som Sametinget föreslår enligt Viltskadeförordningen. Ett nytt ersättningssystem för järv planeras till 2027 baserat på spillningsinventering.

Ny forskning visar att de ekonomiska förlusterna från rovdjur är betydligt större än tidigare beräknat. Den uppdaterade modellen – som ger renens ekonomiska värde större tyngd och inkluderar prisökningen på renkött (43% mellan 2002–2015) – innebär cirka 70% högre ersättningsbehov. Underlaget bygger på tre forskningsrapporter om lo- och järvpredation, samebyarnas merarbete samt björnars påverkan.

Ersättningsbelopp (tkr)	Föryngring	Regelbunden förekomst	Tillfällig förekomst
Lo	490 000	170 000	85 000
Järv	480 000	170 000	85 000
Varg	1 215 000	300 000	85 000

För varg avser ersättningen regelbunden/tillfällig förekomst per individ, i övriga fall per förekomst inom samebyn. Föryngring avser en föryngring per rovdjurslag.

Örn: Ersättningen för örn ligger dock kvar på 2002 års nivå och motsvarar inte dagens faktiska förluster. Ersättningen är max 1 075 tkr och fördelas efter betesareal. Sametinget begär en indexuppräknings från 2022 för att ersättningen ska spegla verkliga förluster.

Björnersättning: Sedan 2024 är totalersättningen 5 315 tkr. Av detta gick 3 700 tkr till samebyar med hög björnförekomst; resten fördelades efter betesareal. Ersättningen baseras på inventerade björnar i kalvningsområden, där predationstrycket är störst. Beräkningen bygger på predationstal från forskning och renens ekonomiska värde för att ge en transparent och förutsägbar ersättning.

Förslagen följer Viltskadeförordningens §6–7 och inkluderar:

- 31 % indexering för merarbete enligt KPI
- 52 % ökning i ekonomiskt värde av slaktad ren baserat på genomsnittet för säsongerna 2020/21–2022/23 jämfört med 2012/13–2014/15

Sametinget föreslår en permanent utökning av anslaget enligt nedan:

Summa

53 800 tkr

Medlen kommer att nyttjas till att öka att ersättningsbelopp för rovdjursförekomst enligt indexuppräknings enligt ovan.

Konsekvenser om medel ej beviljas

Genom att staten inte ersätter renägare fullt ut för rovdjursrelaterade förluster bryter man mot EU-direktiv och tidigare EU-domar som fastslår att skador orsakade av rovdjur ska kompenseras i sin helhet. Detta försvagar renskötselens ekonomi och innebär i praktiken att rennäringen fortsatt får bära kostnaderna för Sveriges rovdjursförvaltning.

Utebliven uppräknings av ersättningarna gör att renägarna inte får kompensation i nivå med de faktiska förlusterna, samtidigt som toleransnivåerna inte följs. Samebyarna saknar inflytande över både ersättningsnivåer och rovdjurstäthet, vilket skapar en orimlig belastning och leder till kritik mot Sametinget trots begränsad rådighet.

När riksdagens toleransnivåer inte följs riskerar hårt drabbade samebyar allvarliga ekonomiska konsekvenser, och rennäringen får minskad möjlighet att bidra till både Sveriges mål om biologisk mångfald och landets självförsörjning av livsmedel.

6.2 Klimatanpassning

Klimatförändringarna påverkar Sápmi kraftigt. För renskötseln innebär det mer snö, isbildning som låser betet samt längre värmeböljor. Detta försämrar renarnas tillgång till bete och påverkar deras kondition och vikt. Alla samebyar drabbas, även om förutsättningarna varierar, och behovet av flexibilitet i markanvändning och flyttleder ökar – något som ofta begränsas av konkurrerande markintressen.

Sedan 2017 har Sametinget arbetat med klimatanpassning genom handlingsplaner och pilotprojekt. Tolv samebyar har tagit fram klimat- och sårbarhetsanalyser som visar tydliga och ökande behov av anpassningsåtgärder. Fler samebyar behöver stöd för att göra motsvarande arbete.

Trots insatser kvarstår brister, bland annat begränsade resurser för att delta i samråd, otillräcklig analys- och handläggningskapacitet, bristande samordning mellan myndigheter och små möjligheter för samebyarna att genomföra faktiska åtgärder. Detta gör att Sametinget har svårt att leva upp till nationella mål och den egna klimatstrategin.

Målet med ökade resurser är att skapa långsiktiga förutsättningar för renskötelsns klimatanpassning och stärka den samiska kulturens framtid. Det innebär bättre stöd till samebyarna, ökad kunskapsproduktion, stärkt delaktighet i planeringsprocesser och förbättrad samverkan med andra myndigheter. Den övergripande målsättningen är att renskötelsns anpassningsförmåga stärks och att samiska intressen integreras i Sveriges klimatanpassningsarbete.

Sametinget föreslår en utökning av anslaget enligt nedan:

År	Summa
2027	6 000 tkr
2028	7 000 tkr
2029	8 000 tkr

Medlen kommer att nyttjas till följande åtgärder:

- *Utökad kompetens inom klimatdata, juridik, konsekvensbedömningar och landskapsanalys för att genomföra handlingsplanen och samverka effektivt med myndigheter.
1 tjänst (1 000 tkr/år).*
*Långsiktig finansiering för att samla och tillgängliggöra kunskap från både forskning och traditionell samisk kunskap (Árbediehtu).
1 tjänst (1 000 tkr/år).*
- *En resursförstärkt funktion för långsiktig myndighetssamverkan och implementering av nya statliga styrsignaler kopplade till klimatanpassning.*
- *Återstående analyser och samebyars åtgärder som förbättrade flyttleder, beredskap för extremväder och hantering av is- och snöproblem.
1 500 tkr år 1, 2 000 tkr år 2, 3 000 tkr år 3.*
- *Större kapacitet för att bevaka samiska rättigheter i beslut om markanvändning, infrastruktur, energi och naturvård.
2 500 tkr år 1, 3 000 tkr år 2–3.*

Konsekvenser om medel inte beviljas

Om de föreslagna medlen inte beviljas riskerar klimatanpassningsarbetet inom renskötelsn att försvagas avsevärt. Samebyarna får fortsatt begränsade möjligheter att hantera ökande klimatrelaterade risker, vilket kan leda till försämrad betestillgång, ökade kostnader och långvariga negativa effekter på renarnas hälsa och produktivitet. Avsaknad av resurser innebär även att nödvändiga analyser, uppföljningar och åtgärder inte genomförs i den takt som klimatförändringarna kräver.

Bristen på kapacitet att delta i samhällsplanering och tillståndprocesser riskerar att leda till beslut som ytterligare fragmenterar betesmarker och minskar renskötelsn handlingsutrymme. Detta försvagar förutsättningarna för en långsiktigt hållbar renskötsel och kan få omfattande konsekvenser för samisk kultur och traditionell kunskap.

Utebliven finansiering försvårar dessutom Sametingets möjligheter att fullgöra sitt uppdrag, vilket innebär att varken den nationella klimatstrategin eller regeringens mål för klimatanpassning kan uppnås inom renskötselområdet. Sammantaget innebär detta en ökad sårbarhet för både rennäringen och det samiska samhället i stort.

7 Utgiftsområde 24 Näringsliv, inrättande av sakanslag för samiska näringar (del 2)

Under detta kapitel presenteras Sametingets förslag till inrättande av nytt sakanslag för samiska näringar.

Anslagsposter som disponeras av Sametinget (tkr)	2024 Utfall	2025 Prognos	2026 Beräknat	2027 Beräknat	2028 Beräknat
Utgiftsområde 24, 1:5 Nytt anslag Samiska näringar					
Nytt anslag Samiska näringar	0	0	6000	6 000	6 000
Anslag enligt regleringsbrev 2025					
Nytt anslag	-	-	6 000	6 000	6 000
Samiska näringar			6 000	6 000	6 000

Tabell 7. Utgiftsområde 24, 1:5 Nytt anslag Samiska näringar

Sametinget saknar sakanslag för samiska näringar. Utvecklingen av samiskt näringsliv är beroende av tidsbegränsade EU-program, vilket medför bristande kontinuitet, begränsad långsiktig planering och svaga möjligheter till strategiskt utvecklingsarbete.

Samiska näringar omfattar rennärning, duodji (samiskt hantverk), livsmedelsproduktion, turism, jakt och fiske samt kultur-, media- och designverksamhet. Dessa näringar är avgörande för försörjning, regional utveckling och bevarandet av samisk kultur och traditionell kunskap. Det finns ett särskilt behov av stöd för generationsväxling. Höga kapitalkrav och avsaknad av ändamålsenliga stödformer försvårar övertagande.

*Sametinget föreslår att en anslagspost om **xxx tkr** införs i anslag 1:5 Näringslivsutveckling inom utgiftsområde 24 Näringsliv enligt nedan:*

Summa

6 000 tkr

Medlen ska användas för att säkerställa ett långsiktigt, sammanhållet och nationellt stöd till samiska företagare, inklusive möjligheten att bedriva näringslivsutveckling oberoende av tidsbegränsade EU-program samt samordning, utvecklingsinsatser, statistikuppbyggnad samt samverkan med regionala och nationella aktörer.

Konsekvenser om medel ej beviljas

Om äskade medlen inte tilldelas medför detta:

- försvagade förutsättningar för ett mångsidigt och livskraftigt samiskt näringsliv
- begränsade möjligheter att stödja tillväxt, omställning och långsiktig utveckling av samiska näringar
- att samiska branschorganisationer saknar permanent grundfinansiering, vilket försvårar deras möjlighet att bedriva näringslivsutvecklande verksamhet
- försvårad generationsväxling inom samiska näringar, vilket leder till risk för avveckling av fungerande verksamheter och demografiska utmaningar
- begränsade möjligheter att samverka med regionala och nationella myndigheter inom områden som regional utveckling, livsmedelsstrategi och hållbar företagsutveckling
- begränsade möjligheter att samordna insatser och att bygga upp långsiktiga utvecklingsmiljöer
- att samiska företag hänvisas till tidsbegränsade EU-program, vilket försvårar långsiktig planering och hämmar nationell utveckling av samiska näringar.

8 Utgiftsområde 17, inrättande av sakanslag för samiska språk (del 2)

Under detta kapitel presenteras Sametingets förslag till inrättande av nytt sakanslag för samiska språk.

Inrättande av ett anslag för samiska språk kan samla Sametingets resurser och stärka myndighetens arbete att leda och stödja utvecklingen av samtliga fem samiska språk.

Sametingets språkavdelning har medel för personalkostnader från Sametingets förvaltningsanslag, vilket inte omfattar medel för aktiviteter och bidragsgivning. Bidrag för utbetalning återfinns i kulturanslaget.

Exempel på omfattning av föreslaget språkanslag:

- Finansiering av samnordiskt samarbete, Sámi Giellagáldu
- Språkutveckling och förstärkning av Samiskt språkcentrum
- Möjlighet till utbetalning av statsbidrag till vissa studier i samiska
- Medel till verksamheter och aktiviteter som tex Urfolkspråkdekaden 2022–2032
- Regeringsuppdrag till Sametinget för att vidta språkvårdande insatser, samt arbeta med språkteknologi för att stärka och utveckla det samiska språket.

Sametinget föreslår, med stöd av vad som anförs i budgetunderlaget, att regeringen inrättar ett språkanslag vilket möjliggör för Sametinget att effektivare efterleva sametingslagen (1992:1433) 2 kap 1.3 § att fastställa mål för och leda det samiska språkarbetet.

Sametinget föreslår vid inrättande av språkanslag, att i villkor för anslaget inkludera tillåtelse att utföra överföringar av medel inom de nordiska länderna för gemensamt organiserade uppdrag och samarbetsprojekt, såsom Giellagáldu för samnordiskt språkarbete.

Sametinget föreslår att vid inrättande av språkanslag, att i villkor för anslaget inkludera tillåtelse att utföra statsbidragsutbetalningar enligt förordning (2007:1347) om statsbidrag vid vissa studier i samiska.

Sametinget föreslår vid beslut om inrättande av ett språkanslag, att samtliga anslagsmedel från utgiftsområde 1, 7:1, ap.14, Samiskt språkcentrum, överförs till språkanslaget.

8.1 Sámi Giellagáldu

Sámi Giellagáldu är ett nordiskt kunskaps- och resurscentrum, det samiska folkets högsta beslutande organ i frågor som rör det samiska språken. Giellagáldu är bildat av Sametingen i Sverige, Norge och Finland och är knutet till samiskt parlamentariskt råd (SPR). Språkarbetarna i de olika länderna har genom Giellagáldu ett tätt samarbete för att bibehålla, utveckla, stärka och revitalisera de samiska språken. I detta arbete har Sámi Giellagáldu en central roll.

Sametinget föreslår en utökning av anslaget enligt nedan:

År	Summa
2027	5 000 tkr
2028	5 000 tkr
2029	5 000 tkr

Medlen kommer att användas till finansiering av Sámi Giellagáldu.

Konsekvenser om medel ej beviljas

Vid utebliven finansiering riskerar löneutveckling inom Giellagáldu på sikt urholka möjligheterna till aktiviteter och utvecklingsarbete som Sámi Giellagáldu behöver för att kunna fullfölja sitt uppdrag och utvecklas över tid.

Tidigare osäkerhet kring framtida finansiering har medfört att språkvård- och normeringsarbetet av samiska språk på högsta expertnivå har hamnat i en utsatt situation. Det är utmanande att planera och starta upp långsiktiga åtgärder när det rått finansiell osäkerhet, vilket gett negativa konsekvenser för de samiska språkens utveckling. Revitalisering, utveckling och bevarande av de samiska språken kräver långsiktiga och stabila åtgärder.

9 Anslag till andra myndigheter

Under detta kapitel presenteras Sametingets förslag till anslagsökningar i andra myndigheter.

9.1 Anslag till Sameskolstyrelsen

9.1.1 Förskolan – stöd till att lägga grunden för reell tvåspråkighet

Sametinget föreslår riktade medel till samiska förskolor, eftersom tidig språkutveckling är avgörande för att stärka samiskan. Forskning visar att barn har betydligt bättre förutsättningar än vuxna att nå hög språknivå och att grunden för tvåspråkighet läggs i förskoleåldern.

Regeringen har tidigare betonat förskolans centrala roll i revitaliseringen av minoritetsspråk, särskilt när språket inte förs vidare i hemmet¹⁰. Enligt barnkonventionen¹¹ har samiska barn rätt till sitt språk och denna rätt bör säkerställas redan från förskolan.

För barn med samiska som första språk är en samiskspråkig förskola nödvändig för att få en språkmiljö jämförbar med den svenskspråkiga. Den är också viktig för barn som inte får språket hemifrån, så att de kan utveckla en stark förstaspråkskompetens.

Sametinget begär därför medel för att stärka befintliga samiska förskolor och täcka merkostnader för fler språkresurser.

Sametinget föreslår en tillfällig anslagsökning för Sameskolstyrelsen om 800 tkr under 2027 och 1 500 tkr per år under 2028-2029.

Konsekvenser om medel ej beviljas

Samiska förskolor har idag inte i tillräcklig grad möjlighet att erbjuda samiska barn en miljö helt eller till stora delar på samiska. Forskning på området är tydlig med att vi därmed förlorar den enskilt starkaste metoden för att snabbt och resurseffektivt skapa en generation med starka samiska språk. Konsekvensen blir att de samiska barn som idag och kommande år skulle gå på samiska förskolor, inte får sina individuella rättigheter till godosodda, inte får den trygga ekonomiska framtid de skulle få om de kunde samiska (och därmed fick tillgång till den stora arbetsmarknaden) och samhället förlorar möjligheten att åtgärda bristen på samisktalande.

9.2 Anslag till Naturvårdsverket

9.2.1 Ökat anslag till Sametingets uppdrag i CBD

Sametinget har enligt regleringsbrev uppdrag att samordna Sveriges genomförande av artiklarna 8(j) och 10(c) i konventionen om biologisk mångfald och i dessa frågor ansvara för kontakterna med konventionens sekretariat genom att vara fokuspunkt.

Sametinget har, enligt Naturvårdsverkets regleringsbrev möjligheten att ansöka om högst 1 000 tkr i bidrag avseende detta uppdrags genomförande. Bidraget finansieras genom

¹⁰ Prop. 2008/09:158

¹¹ Artikel 30, Lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter

utgiftsområde 20; anslag 1:3, "Åtgärder för värdefull natur"; anslagspost 2, "Kostnader för skötsel av skyddade områden, artbevarande, friluftsliv m.m."

Sametinget har under åren 2021–2026 erhållit 1 000 tkr årligen i finansiering för uppdraget. Dessa medel har följt uppdraget utan årlig uppräknings och i takt med ökade kostnader ser vi behov av ökat anslag och äskar därför en ökning till 1 500 tkr årligen. Budgetposterna består företrädesvis av tre delar. Personalkostnad, resor och köp av tjänst vilka vi fortsatt bedömer vara de huvudsakliga kostnaderna.

Det nationella arbetet består av att engagera och hålla kontakten med målgrupperna, utveckla arbetsmetoder tillsammans med målgruppen samt delta på arenor för att sprida kunskap om CBD och artiklarna 8j och 10c. Sametinget tillsammans med SLU Centrum för biologisk mångfald verkar, i enlighet med det nya arbetsprogrammet för 8j-frågor, för att urfolk och lokala samhällen ska vara delaktiga i framtagandet av nationella och regionala strategidokument för att på så sätt arbeta för ett genomförande av artiklarna 8j och 10c. I uppdraget ingår att delta vid internationella CBD möten samt bistå med framtagande av den svenska instruktionen, särskilt gäller det i samband med det nya permanenta underorganet, SB8j-1. TEXT OM LÄNK ¹²

*Sametinget föreslår en **permanent ökning om 500 tkr** för Sametingets uppdrag som fokuspunkt för artiklarna 8j och 10c i CBD (Klimat- och Näringslivsdepartementet)*

Konsekvenser om medel ej beviljas

De ekonomiska resurser som följer med uppdraget till Sametinget ligger på samma nivå som 2021 och CBM:s budget för stöd i uppdraget har minskat. Det innebär stora utmaningar att framför allt avsätta personella resurser, delta internationellt, att samla programrådet fysiskt och att utveckla det digitala kunskapsmaterialet.

¹² En svensk strategi för biologisk mångfald och ekosystemtjänster - Regeringen.se

10 Investeringar och finansiering

Under detta kapitel presenteras Sametingets förslag till finansiering av investeringar.
(Skrivs sist)

10.1 Verksamhetsinvesteringar

Verksamhetsinvesteringar (tkr)	2024 Utfall	2025 Prognos	2026 Beräknat	2027 Beräknat	2028 Beräknat
Immateriella investeringar					
Datasystem, rättigheter m.m.	928	5 000	5 000	5 000	5 000
Materiella investeringar					
Maskiner, inventarier och installationer m.m.	1 539	1 500	1 500	1 500	1 500
Byggnader, mark och annan fast egendom	0	0	0	0	0
Övriga verksamhetsinvesteringar	0	100	100	100	100
Summa verksamhetsinvesteringar	2 467	6 600	6 600	6 600	6 600
Finansiering					
Lån i Riksgäldskontoret (2 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen)	81	1 100	1 100	1 100	1 100
Bidrag (2 kap. 3 § kapitalförsörjningsförordningen)					
Finansiell leasing (2 kap. 5 § kapitalförsörjningsförordningen)					
Anslag (efter medgivande av regeringen (1:22 ap.2))	2 386	5 500	5 500	5 500	5 500
Summa finansiering	2 467	6 600	6 600	6 600	6 600

Tabell 8 Verksamhetsinvesteringar (Uppdateras)

Planerade investeringar avser främst vidareutveckling av datasystem och återanskaffning av maskiner och inventarier.

10.2 Låneram och räntor för verksamhetsinvesteringar

Låneram och räntor för verksamhetsinvesteringar (tkr)	2024 Utfall	2025 Prognos	2026 Beräknat	2027 Beräknat	2028 Beräknat
IB lån i Riksgäldskontoret	3 144	2 090	2 090	2 090	2 090
Nyupplåning (+)	81	1 100	1 100	1 100	1 100
Amorteringar (-)	-1 135	-1 100	-1 100	-1 100	-1 100
UB lån i Riksgäldskontoret	2 090	2 090	2 090	2 090	2 090
Beslutad/föreslagen låneram	4 500	4 500	4 500	4 500	4 500
Ränteutgifter	0	0	0	0	0
Finansiering av räntor och avskrivningar					
0103001 001 Sametinget	1 135	1 100	1 100	1 100	1 100
Övrig finansiering	0	0	0	0	0
Summa finansiering	1 135	1 100	1 100	1 100	1 100
Summa amorteringar och ränteutgifter	1 135	1 100	1 100	1 100	1 100

Tabell 9 Låneram och räntor för verksamhetsinvesteringar (uppdateras)

Sametinget föreslår en låneram motsvarande **xxx tkr** årligen under åren 2027-2029.

Räntekontokredit (tkr)	2024 Utfall	2025 Prognos	2026 Beräknat	2027 Beräknat	2028 Beräknat
Maximalt utnyttjad räntekontokredit under året	0	0	0	0	0
Minsta behållning på räntekontot under året	594	0	0	0	0
Behållning på räntekonto i Riksgäldskontoret	11 449	5 000	5 000	5 000	5 000
Räntekontokredit i Riksgäldskontoret	0	0	0	0	0
Beslutad/föreslagen räntekontokredit	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000

Tabell 10 Räntekontokredit

Sametinget föreslår en räntekontokredit motsvarande **xxx tkr** årligen under åren 2027-2029.